

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. május 11.

SZLOVÁK NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

POROZUMENIE TEXTU A Jazykovo-literárny test

Všeobecné kritériá hodnotenia testu

Maximálny počet bodov, ktorý študent môže dosiahnuť, je 40 bodov. Riešenie testu je hodnotené podľa príručky hodnotenia. Príručka hodnotenia obsahuje možné riešenia jednotlivých úloh, hodnotu očakávanej odpovede vyjadrenú v bodoch, respektíve možnosť prípadných čiastkových bodov. **Všetky správne riešenia, teda aj tie, ktoré nie sú uvedené v očakávaných riešeniach, sú prijateľné. Pri hodnotení riešení úloh jazykovo-literárneho testu sa jazykové chyby neberú do úvahy.** Získané body za jednotlivé úlohy, ako aj celkový počet bodov za pochopenie textu zapíše opravujúci do písomnej práce.

Podrobné hodnotenie a bodovanie testu

1.

- pracovitosť (vytrvalosť, životaschopnosť) slovenských ľudí – 1 bod
- vlastnosti typické pre včely – 1 bod
- tisícročné obdobie slovenského národa plné krívd a utrpenia – 1 bod

Aj iné obsahovo správne odpovede sú prijateľné.

Za každú uvedenú tematickú zložku sa dáva 1 bod, maximálne 3 body.

2.

Kde: V rodnej obci autora, v Hybe./V Hybe.

Kedy: Na prelome devätnásteho a dvadsiateho storočia./Od roku 1891 do roku 1918.

Aj iné obsahovo správne odpovede sú prijateľné.

Za každú správnu odpoveď sa dáva 1 bod, maximálne 2 body.

3.

Troch./Tri.

Za správnu odpoveď sa dáva 1 bod.

4.

hubárčenie		chov oviec		mapy a zemepis	X
ovocinárstvo	X	chytenie rýb		poľovníctvo	
karty		včelárstvo	X	zber liečivých rastlín	

Za každú správnu odpoveď sa dáva 1 bod, maximálne 3 body.

5.

Vznik (vyhlásenie) Československa./Vznik (vyhlásenie) prvého československého štátu.

Aj iná obsahovo správna odpoveď je prijateľná.

Za správnu odpoveď sa dáva 1 bod.

6.

Murár./Boli murári.

Za správnu odpoveď sa dáva 1 bod.

7.

Do 1. svetovej vojny.

Za správnu odpoveď sa dáva 1 bod.

8.

Boli svedkami demonštrácie železničiarov a jedna guľka trafila Jana./Zastrelili ho na demonštrácii železničiarov./Zastrelili ho na demonštrácii.

Aj iná obsahovo správna odpoveď je prijateľná.

Za správnu odpoveď sa dáva 1 bod.

9.

1. mlynár
2. železničiar

Za každú správnu odpoveď sa dáva 1 bod, maximálne 2 body.

10.

Myslel si, že táto strana považuje všetky národnosti v Uhorsku za rovnocenné.

Za správnu odpoveď sa dáva 1 bod.

11.

Výhybkár Pulla mal na hlave ženskú šatku (1 bod), pretože má takú kravu, že len žene dovoľí, aby ju dojila (1 bod).

Aj iné obsahovo správne odpovede sú prijateľné.

Za uvedenie každej tematickej zložky sa dáva 1 bod, maximálne 2 body.

12.

Juraj Jakubisko

Za správnu odpoveď sa dáva 1 bod.

13.

V mestečku Élesd na štrajku železničiarov žandári zastrelili Samovho syna, Jana. Pichanda sedel dva dni pri mŕtvom synovi, odmietol jedlo aj pitie. (1 bod)

O pohreb sa postaral gazda István Illés, Jano bol pochovaný v Élesde. Cestou domov vo vlaku mal Samo bolestivé výčitky svedomia, pretože dal pochovať syna v cudzej zemi. (1 bod)

V Debrecíne Samo so svojim priateľom Matejom Švandom nevystúpil s ostatnými murármi z vlaku. Chcel, ale sa i bál ísť domov. (1 bod)

Doma Samova žena ihneď pocítila, keď Jana nevidela s otcom, že sa stala tragédia. Kričala na Jana, brala ho na zodpovednosť a až vtedy sa Samo Pichanda rozplakal... (1 bod)

Aj iné obsahovo správne riešenia sú prijateľné.

Za uvedenie každej tematickej zložky sa dáva 1 bod, maximálne 4 body.

14.

Spisovateľ	Dielo
Ladislav Ballek	Pomocník
Dušan Mitana	Patagónia
Vincent Šikula	Majstri

Za správnu odpoveď sa považuje uvedenie mena autora aj názvu jedného jeho diela, všetky obsahovo správne odpovede sú prijateľné (voľný výber autorov a ich diel).

Za správne určenie autora aj diela sa dáva 1 bod, maximálne 3 body.

15.

- zmeraveli/ zdreveneli, zľakli sa, podesili sa
- podľahol smútku (zármutku)/ponoril sa do smútku
- cítil sa nešťastný/ocitol sa v pochmúrnej nálade, pocítil bolesť

Aj iné obsahovo správne odpovede sú prijateľné.

Za každú správnu odpoveď sa dáva 1 bod, maximálne 3 body.

16.

- Čí štrajk potlačila vláda (žandármi, políciou a vojskom)?
- Akí boli železničiar?
- Kde uvideli stáť výhybkára Pullu?

Za každú správnu odpoveď sa dáva 1 bod, maximálne 3 body.

17.

- žandár
- konduktor
- groš
- ruksak

Za každú správnu odpoveď sa dáva 1 bod, maximálne 4 body.

18.

- nádej
- bedákať

Za každú správnu odpoveď sa dáva 1 bod, maximálne 2 body.

19.

- smiech
- pokračovať

Za každú správnu odpoveď sa dáva 1 bod, maximálne 2 body.

ÚLOHY NA TVORENIE TEXTU

Úlohy na tvorenie textu sú hodnotené na základe príručky hodnotenia. Príručka hodnotenia obsahuje všeobecné kritériá hodnotenia nezávisle od témy a stručne sformulované očakávané (teda nie vypracované) riešenia jednotlivých úloh. Uvedenie možných obsahových prvkov neznamená, že v správnom riešení sa všetky musia objaviť. Všetky správne riešenia, teda aj tie, ktoré sa odlišujú od očakávaných riešení, sú prijateľné.

1. INTERPRETÁCIA LITERÁRNEHO DIELA (400 – 800 slov)

(možné, predpokladané, očakávané obsahové prvky)

- Pozícia autora je retrospektívna.
- Hlavný hrdina je šesťročný Ďuro, ktorý stojí na jednej z najdôležitejších staníc života – začína chodiť do mestskej materskej školy (kde sa používa maďarský jazyk), čím prekročí hranicu bezstarostného detstva.
- Svet okolo dieťaťa sa mení v základoch – lúči sa od sálaša, ktorý bol preňho bezpečným hniezdom.
- Zobrazenie sálaša – životné scény zo života chlapca, životné hodnoty na sálaši.
- Rozhodnutie rodičov – potreba osvojenia si maďarského jazyka v mestskej materskej škole.
- Postava matky – rozhodná, cieľavedomá, dobrosrdčená osoba.
- Vzťah medzi matkou a dieťaťom – popri sálaši je matka druhým pevným bodom v jeho živote.
- City chlapčeka – bolesť lúčenia od známeho a bezpečného domova, strach z neznáma (mesto, materská škola, učiteľky, maďarský jazyk – vzburá, plač) .
- Slovenský jazyk je symbolom domova, neznáma maďarčina je symbolom vzdelanosti a veľkosvetského života.

REFLEKTÍVNY TEXT (150 – 450 slov)

(možné, predpokladané, očakávané obsahové prvky)

- Aspoň polovica svetovej populácie je dvoj- alebo viacjazyčná.
- Spolužitie občanov s odlišným materinským jazykom v národnostne zmiešaných regiónoch, v štátoch s viacerými oficiálnymi jazykmi.
- Snaha v Európe o zlepšenie jazykových schopností občanov – vyučovanie cudzích jazykov od útleho veku.
- Byť bilingvistom znamená aj poznanie iných kultúr a vyššiu toleranciu voči cudzojazyčným.
- Prestíž jazykov – angličtina má v súčasnosti dominanciu, vpýva aj na iné európske jazyky.
- Svetové a „malé“ jazyky.
- Ovládanie „malých“ jazykov – schopnosť, ktorou disponuje málo ľudí, preto má veľkú hodnotu, možnosť na poznanie kultúr menších národov.
- Ovládanie slovenčiny – jazykové uplatnenie vo všetkých slovanských štátoch.

Výhody viacjazyčnosti:

- vyššia šanca nájsť si dobrú prácu
- možnosť pracovať v zahraničí
- prístup k väčšiemu množstvu informácií
- lepšie riešenie problémov
- prístup k väčšiemu množstvu literatúry, hudby, filmov
- jednoduchšie a zaujímavejšie cestovanie, zväčšovanie obzoru
- posilnenie sebadôvery
- lepšie výsledky v škole (lepšia pamäť, lepšie logické schopnosti)
- ľahšie osvojenie si ďalších jazykov
- budovanie vzťahov

II. ÚLOHY NA TVORENIE TEXTU

Úlohy na tvorenie textu sú hodnotené na základe príručky hodnotenia. Príručka hodnotenia obsahuje všeobecné kritériá hodnotenia a stručne sformulované očakávané (teda nie vypracované) riešenia jednotlivých úloh. Uvedenie možných obsahových prvkov neznamena, že v správnom riešení sa všetky musia objaviť. Všetky správne riešenia, teda aj tie, ktoré sa odlišujú od očakávaných riešení, sú prijateľné.

1. Úlohy na tvorenie textu sú hodnotené podľa kritérií uvedených pre jednotlivé výkonnostné oblasti. V rámci výkonnostných oblastí rozhoduje o udelení počtu bodov opravujúci profesor.
2. Opravujúci profesor označí v písomnej práci obsahové, kompozičné, jazykové a pravopisné chyby. Pravopis a estetická úprava textu v rámci vedomostného testu z jazyka a literatúry a úloh zameraných na tvorenie textu sa hodnotia spoločne. Za pravopis a estetickú úpravu textu možno udeliť maximálne 10 bodov (pravopis: 8 bodov, estetická úprava textu: 2 body).
3. Výsledný počet bodov zapíše opravujúci profesor do tabuľky na poslednej strane maturitnej písomnej práce.

VŠEOBECNÉ KRITÉRIÁ HODNOTENIA**1. INTERPRETÁCIA LITERÁRNEHO DIELA – maximálny počet bodov: 30**

a) Kvalita obsahovej stránky – maximálny počet bodov: 15 Pochopenie východiskového textu a úlohy: rozhľad v danej téme, všeobecné poznatky, súlad medzi kritériami úlohy a ich riešením, senzibilita, citlivosť a vnímavosť vo vzťahu k problému, pridržiavanie sa témy, bohatosť myšlienok, relevantné príklady, vyjadrenie názoru.	
15 – 12 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Splnenie všetkých stanovených kritérií úlohy. • Rozvinuté, odôvodnené, objektívne tvrdenia a závery. • Maturant je schopný prezentovať vlastný hodnotiaci úsudok. • Presvedčivé používanie pojmov, správnych príkladov, odvolávaní sa zodpovedajúcich kritériám interpretácie.
11 – 6 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Čiastočné splnenie stanovených kritérií úlohy. • Málo relevantných tvrdení a záverov, ktoré sú miestami nepodložené. • Maturant prezentuje len čiastočne prijateľné obsahovo-pojmové vedomosti, prípadne sa v texte vyskytujú isté obsahové chyby. • Zväčša správne rozvinutie témy a prezentácia relevantných názorov.
5 – 0 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Nesplnenie alebo veľmi slabé splnenie stanovených kritérií úlohy. • Zväčša obsahovo prázdne konštatovania, povrchné a nepodložené tvrdenia, absencia kľúčových pojmov, resp. nesprávne používanie pojmov. • Maturant prezentuje nedostatočné obsahovo-pojmové poznatky. Miestami sa v texte objavujú základné nedorozumenia.
b) Kompozícia textu – maximálny počet bodov: 5 Podľa stavby (logické usporiadanie myšlienok zodpovedajúce žánru), podľa štruktúry (koherencia, úmernosť, členenie, rozsah: 400 – 800 slov).	
5 bodov – 4 body	<ul style="list-style-type: none"> • Logické myšlienkové postupy. • Úmerné kompozičné členenie: odseky, úvod, jadro, záver. • Očakávaný rozsah.
3 – 2 body	<ul style="list-style-type: none"> • Sčasti logické myšlienkové postupy. • Neúmerne, násilné kompozičné členenie a/alebo chýbajúce kompozičné jednotky (odseky, úvod, jadro, záver). • Očakávaný rozsah.
1 bod – 0 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Nejasné, nelogické myšlienkové postupy. • Výrazné chyby v členení textu. • Rozsah práce je od očakávaného kratší.
c) Jazyková stránka (štýl, jazyková správnosť) – maximálny počet bodov: 10 Slovná zásoba a štýl zodpovedajúce normám spisovného jazyka.	
10 – 8 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Primeraná slovná zásoba. • Vyberané, jasné formulovanie myšlienok a konštruovanie viet. • Použitá slovná zásoba presne zodpovedá kritériám interpretácie. • Výrazný, vycibrený a dôsledný spôsob prezentácie myšlienok. • Prípadne zopár jazykových neistôt.

7 – 6 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Plynulé formulovanie myšlienok, prehľadné konštruovanie viet. • Použitá slovná zásoba zodpovedá kritériám interpretácie. • Prevažne výstižný spôsob prezentácie myšlienok. • Prípadne zopár jazykových chýb, ktoré nemajú vplyv na pochopenie textu.
5 bodov – 3 body	<ul style="list-style-type: none"> • Výrazne nekompletný alebo preexponovaný spôsob interpretácie. • Nepresnosti v konštruovaní viet a v slovnej zásobe ovplyvňujúce pochopenie textu. • Jazykové chyby, neistota vo vyjadrovaní.
2 body – 0 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Používanie zväčša nenáročných výrazových prostriedkov. • Štylistické a jazykové chyby komplikujúce porozumenie textu. • Príliš jednoduché, rozpadávajúce sa vetné konštrukcie. • Chudobná slovná zásoba, neadekvátne používanie slov – na úkor porozumenia textu.

2. REFLEXÍVNY TEXT – maximálny počet bodov: 20

TVORENIE REFLEXÍVNEHO TEXTU: 20 bodov	
Hodnotí sa na základe obsahových vedomostí, všeobecného rozhl'adu, citlivosti vo vzťahu k problémom, bohatosti myšlienok, stavby textu, jazykovej náročnosti (štýl, jazyková správnosť).	
Obsah – maximálny počet bodov: 5	
5 bodov – 4 body	<ul style="list-style-type: none"> • Maturant ponúka relevantné, objektívne odpovede z hľadiska všetkých kritérií úlohy. • Potvrďuje svoj rozhl'ad a kritické myslenie, prezentuje dostatočné vedomosti.
3 – 2 body	<ul style="list-style-type: none"> • V riešení úlohy sa objavujú len čiastočne rozvinuté odpovede. Maturantov rozhl'ad v téme je medzerovitý, prípadne sa v texte objavujú obsahové chyby.
1 bod – 0 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Maturantov rozhl'ad v téme je výrazne medzerovitý. Riešenie úlohy je nedostatočné, nezodpovedá daným kritériám. • Neinformovanosť, nedorozumenia.
Citlivosť na problémy – maximálny počet bodov: 5	
5 bodov – 4 body	<ul style="list-style-type: none"> • Kritické myslenie, riešenie problémov, presvedčivé a rozvinuté tvrdenia, závery. • Zrelé myslenie, otvorenosť, bohatosť myšlienok, súdnosť.
3 – 2 body	<ul style="list-style-type: none"> • Miestami nerozvinuté, nepodložené tvrdenia. • Menej relevantných, viac banálnych myšlienok.
1 bod – 0 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Necitlivá reakcia na problémy. • Irelevantné konštatovania, nedorozumenia, povrchný prístup k téme.
Myšlienkové postupy – maximálny počet bodov: 5	
5 bodov – 4 body	<ul style="list-style-type: none"> • Logické myšlienkové postupy. • Úmerné kompozičné členenie: odseky, úvod, jadro, záver. • Očakávaný rozsah: 150 – 450 slov.
3 – 2 body	<ul style="list-style-type: none"> • Snaha o logické myšlienkové postupy. • Neúmerne, násilné kompozičné členenie a/alebo chýbajúce kompozičné jednotky (odseky, úvod, jadro, záver). • Očakávaný rozsah: 150 – 450 slov.

1 bod – 0 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Nejasné, nelogické myšlienkové postupy. • Výrazné chyby v členení textu, výrazné nedostatky. • Rozsah práce je od očakávaného kratší.
Jazyková náročnosť (štýl, jazyková správnosť) – maximálny počet bodov: 5	
5 bodov – 4 body	<ul style="list-style-type: none"> • Primeraná slovná zásoba. • Vyberané, jasné formulovanie myšlienok a konštruovanie viet. • Použitá slovná zásoba presne zodpovedá kritériám interpretácie. • Bohatá slovná zásoba a správne použité výrazové prostriedky. • Vynikajúca jazyková správnosť, prípadne zopár jazykových neistôt.
3 – 2 body	<ul style="list-style-type: none"> • Snaha o vyberaný štýl. • Miestami nekompletný alebo preexponovaný spôsob interpretácie. • Nepresnosti v konštruovaní viet a v slovnej zásobe, neistota vo výbere a v používaní slov. • Niekoľko jazykových chýb.
1 bod – 0 bodov	<ul style="list-style-type: none"> • Používanie zväčša nenáročných výrazových prostriedkov. • Štylistické a jazykové chyby komplikujúce pochopenie textu. • Príliš jednoduché, rozpadávajúce sa vetné konštrukcie. • Chudobná slovná zásoba, neadekvátne používanie slov – na úkor porozumenia textu.

BODOVANIE PRAVOPISU – maximálny počet bodov: 8

Pravopis v rámci porozumenia textu a jazykovo-literárneho testu a úloh zameraných na tvorenie textu sa hodnotí spoločne.

Pri hodnotení písomnej práce z hľadiska pravopisu sa strhávajú body podľa nižšie uvedených kritérií:

Pravopis	Mínusové body za pravopis
Menšie pravopisné chyby: v písaní interpunkčných a diakritických znamienok, krátkych a dlhých samohlások a spoluhlások, v nedodržiavaní rytmického zákona, v písaní dvojhlasok a v spodobovaní spoluhlások.	1 bod
Väčšie pravopisné chyby: v písaní malých/veľkých písmen, v zapisovaní <i>i/i – y/y</i> (po mäkkých spoluhláskach, po tvrdých spoluhláskach, vo vybraných slovách, v cudzích slovách, v koncovkách), v písaní spoluhlások <i>h, ch</i> , samohlások <i>e, ä</i> , predpôn (spolu so slovom) a predložiek (samostatné slovo).	2 body

Tá istá chyba, ktorá sa opakuje viackrát, sa počíta iba raz, ale treba ju v texte podčiarknuť ako chybu.

Prepočítanie mínusových bodov za pravopis do bodov zo skúšky:

Mínusové body za pravopis	Body zo skúšky
0 – 2	8
3 – 4	7
5 – 6	6
7 – 8	5
9 – 10	4
11 – 12	3
13 – 14	2
15 – 16	1
viac ako 16	0

BODOVANIE ESTETICKEJ ÚPRAVY TEXTU – maximálny počet bodov: 2

Estetická úprava textu v rámci porozumenia textu a jazykovo-literárneho testu a úloh zameraných na tvorenie textu sa hodnotí spoločne. Pri hodnotení písomnej práce z hľadiska estetickej úpravy textu sa určujú body podľa nižšie uvedených kritérií:

Úhladný a dobre čitateľný rukopis. Slová sú od seba viditeľne oddelené. Forma interpunkčných a diakritických znamienok je správna a jednoznačne identifikovateľná.	2 body
Rukopis je vo väčšine textu dobre čitateľný. Slová sú zvyčajne od seba viditeľne oddelené. Forma interpunkčných a diakritických znamienok je zväčša správna, v ojedinelých prípadoch ťažšie identifikovateľná.	1 bod
Rukopis sa číta zle. Slová často nie sú od seba viditeľne oddelené. Niektoré písmená, interpunkčné a diakritické znamienka sú neraz neidentifikovateľné.	0 bod

PREHĽAD POČTU BODOV ZA PÍSOMNÚ PRÁCU

Vedomostný test z jazyka a literatúry zameraný na porozumenie textu	40 bodov
Interpretácia literárneho diela	30 bodov
Úloha na tvorenie reflexívneho textu	20 bodov
Pravopis	8 bodov
Estetická úprava textu	2 body